

Čís. 1959.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Rušení obecného míru (§ 14 čís. 5 zákona) výsměšným popěvkem o chování Čechů ve světové válce, karikujícím též presidenta republiky.

Hanobením jest úmyslné snižování vážnosti.

Nezáleží na tom, zda účinky rázu naznačeného v poslední větě §u 14 čís. 5 zákona mohou z jednání pachatelova nastati v rozsahu větším či menším; stačí, že vážnost republiky mohla býti projevem pachatelovým snížena v očích osob projevu přítomných.

Vážnosti republiky u příslušníků národní menšiny jest na újmu, příkládají-li se Československému národu mravní vady a směšné vlastnosti.

Přechin §u 11 čís. 2 zákona předpokládá v subjektivním směru úmysl uvésti presidenta republiky ve veřejný posměch.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1925, Zm I 708/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 3. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru dle §u 14 čís. 5 zákona z 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přečinem urážky presidenta republiky dle §u 11 čís. 2 téhož zákona, pokud napadla rozsudkový výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle §u 14 čís. 5 zákona. Naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti, pokud napadla rozsudkový výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem urážky presidenta republiky podle §u 11 čís. 2 téhož zákona, napadený rozsudek v této části zrušil a věc vrátil soudu své stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl, přihlížeje při tom k nezrušenému rozsudkovému výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru dle §u 14 čís. 5 zákona, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Hanobením rozumí se jakékoliv úmyslné snižování vážnosti. Takové zlehčování osoby může seobzvláště díti tím, že se o ní uvádějí skutečně nebo příkládají se jí udánlivé vady, pro něž propadá nevážnosti. Zlehčování tohoto způsobu, jež se označuje slovy »posmívati se, sesměšňovati, uváděti v posměch«, je tedy zvláštním způsobem hanobení. Proto nelze shledati právní omyl v tom, že nalézací soud opodstatňuje skutkovou známku hanobení skutečností, poukazujícími toliko k výsměšné povaze projevu, již ani stížnost nepopírá, připouštějíc, že popěvek jest karikaturou osoby, jež představuje český národ. Znamka štvavého způsobu hanobení nevztahuje se k jakosti hanlivých výrazů, nýbrž hledí k účinku, který hanobením může nastati v myslích osob, jímž projev svědčí. Pro tento účinek stačí se zřetelem na význam slova »štváti« pouhá nelibost proti hanobené osobě, třebaže se nelibost nevystupňuje v zášť nebo nepřátelské smýšlení. Nezáleží proto na tom, že ve slovech popěvku není ničeho, co by bylo lze označiti jako štvání; stačí, že po-

pěvek měl směr k naznačenému účinku. A tento směr projevu jest opodstatněn skutečnostmi v rozhodovacích důvodech zjištěnými, že popěvek, jednajícím způsobem výsměšným o tom, jak se chovali Češi ve světové válce, a jak vznikla Československá republika, byl přednesen před posluchačstvem, skládajícím se hlavně z Němců. Vždyť se cítí Němci v Československé republice zkrácenými oproti příslušníkům národa Československého a to na úkor postavení, jakého užívali v bývalém Rakousku, a proto mohla obsahem popěvku býti v německých posluchačích vyvolána nebo stupňována nelibost vůči národu československému. Zákon nerozeznává, zda mohly z pachatelova jednání nastati účinky rázu, v poslední větě odstavce čís. 5 §u 14 naznačeného, v rozsahu větším či menším. Proto stačí, že vážnost republiky mohla projevem stěžovatelovým býti snížena v očích osob projevu přítomných. K možnosti tohoto omezeného účinku poukazuje skutečnost, v rozsudku zjištěná, že posluchači byli většinou Němci. Neboť jest vážnosti republiky u příslušníků národnostní menšiny na újmu, příkládají-li se mravní vady a směšné vlastnosti národu, který Československou republiku založil, tvoří převážnou většinou občanstva republiky a jest dle úvodu ústavní listiny hlavním nositelem státní myšlenky. Dosavadní výtky a námítky stížností prokázaly se bezpodstatnými a bylo ji proto, ježto zbývající vývody výroku ve směru přečinu §u 14 čís. 5 se nedotýkají, pokud napadá tento výrok, zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Ohledně dalšího výroku ve směru přečinu §u 11 čís. 2 neprovádí stížnost hmotněprávního důvodu čís. 9 písm. a) po stránce objektivní po zákonu, protože nepředpokládá, nýbrž popírá skutečnost napadeným rozsudkem zjištěnou, že projev, jehož výsměšné povahy nepopírá, směřoval i proti presidentu republiky. Avšak stížnost vytýká dále po stránce subjektivní, že rozsudek neuvádí odůvodnění pro vědomí stěžovatelovo o tom, že uvádí presidenta ve veřejný posměch. Výtka poukazuje zřetelně k námitce, že rozsudek nezjišťuje v tomto směru zlého úmyslu stěžovatelova. Stížnost je v právu. Rozhodovací důvody rozsudku první stolice neuvažují ani slovem o subjektivní stránce přečinu §u 11 čís. 2, ačkoliv stěžovatel nedoznal ani zlého úmyslu, ani vědomí o urážlivé povaze projevu, hájiv se tím, že neviděl ve slovech popěvku nic závadného, a ačkoliv ani doslov popěvku není takovým, že by byl logicky nutným i jen závěr na vědomí toho, kdo popěvek přednáší, o tom, že se jím sesměšňuje též president republiky. Uznal-li nalézací soud stěžovatele vinným přečinem §u 11 čís. 2, aniž zjistil zlý úmysl tímto deliktem předpokládaný — totiž úmysl uvést presidenta republiky ve veřejný posměch — není odsuzující výrok v této části opodstatněn zjištěnými skutečnostmi po stránce subjektivní a spočívá na nesprávném použití zákona. Proto bylo z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. tuto část výroku o vině zrušiti.

Čís. 1960.

Zmatečností (§ 281 čís. 3 tr. ř.) jest ohroženo toliko vyloučení veřejnosti bez zákonného důvodu (§ 228 tr. ř.), nikoliv nedbání postupu druhé věty §u 229 tr. ř.